

ЗАКОН

О ЕКСПЛОЗИВНИМ МАТЕРИЈАМА, ЗАПАЉИВИМ ТЕЧНОСТИМА И ГАСОВИМА

І УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

У циљу заштите живота и здравља људи, материјалних добара и човекове средине, производња, промет и превоз експлозивних материја, запаљивих течности и гасова врши се под условима и на начин одређен савезним законом, овим законом и другим прописима донетим на основу закона.

Члан 2.

Одредбе овог закона не односе се на производњу експлозивних материја, запаљивих течности и гасова у објектима Југословенске народне армије и на смештај експлозивних материја у експлоатационим јамама рударских организација удруженог рада.

Члан 3.

Експлозивним материјама, у смислу овог закона, сматрају се:

1. привредни експлозивни,
2. средства за паљење експлозива,
3. пиротехнички производи,
4. привредна муниција,
5. барут,
6. сировине експлозивног карактера за производњу материја из тачака 1. до 5. овог става.

Привредним експлозивима сматрају се материје које се употребљавају за рушење или обликовање објеката и материјала енергијом ослобођеном хемијским реакцијама експлозивног разлагања.

Средствима за паљење експлозива сматрају се све врсте каписла, упаљача и штапина и пиротехничка средства која се употребљавају при минирању.

Пиротехничким производима сматрају се средства која се употребљавају за ватромете, противградне ракете и друге ракете које се користе у научне, привредне и друге сврхе, као и предмети који садрже експлозивне састојке, прскаве састојке са дејством експлозива или друге састојке, који служе за постизање ефеката разарања, ватре, светлости, пуцања или дима.

Привредном муницијом се сматрају меци, патрони и чауре опремљене капислом и напуњене барутом.

Барутом се сматра црни и малодимни барут намењен за рударске и спортске потребе.

Сировинама експлозивног карактера сматрају се материје које по хемијском саставу и осетљивости на паљење имају особине експлозива и способне су за експлозивно разлагање, а намењене су за производњу експлозивних материја.

Члан 4.

Запаљиве течности, у смислу овог закона, су течности или смеше течности без или са суспендованим или раствореним чврстим материјама које на температури од 50 степени Целзијуса имају притисак паре испод кп/цм^2 , а чије се паре пале у погодном односу са ваздухом и у присуству пламена или варнице.

Гасови су, у смислу овог закона, материје које се под температуром од 15 степени Целзијуса и притиском од 760 мм Хг налазе у гасовитом стању, а производе се и стављају у промет као компримирани, претворени у течности или растворени под притиском.

ИИ. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

Члан 5.

Производњом експлозивних материја, у смислу овог закона, сматра се смештај сировина експлозивног карактера, производња, прерада, дорада, унутрашњи транспорт и смештај готових производа експлозивног карактера код произвођача.

Производњом запаљивих течности и гасова, у смислу овог закона, сматра се производња, прерада, унутрашњи транспорт, држање и смештај запаљивих течности и гасова код произвођача.

Члан 6.

Прометом експлозивних материја, у смислу овог закона, сматра се набавка и продаја експлозивних материја, као и смештај експлозивних материја у магацинима, приручним складиштима и продавницама организација удруженог рада и другим организацијама које врше набавку односно продају тих материја.

Прометом запаљивих течности и гасова, у смислу овог закона, сматра се набавка или продаја запаљивих течности и гасова, утовар у превозна средства и истовар, преношење, руковање код допреме, смештаја и отпреме у складишним и другим радним просторијама, допрема и отпрема путем цевовода, претакање и друге радње са запаљивим течностима и гасовима.

Члан 7.

Апарати, уређаји и инсталације које служе за заштиту објеката за производњу и смештај експлозивних материја и запаљивих течности и гасова од пожара, експлозије, провале и крађе, морају се одржавати у исправном стању.

Члан 8.

Организације удруженог рада које се баве производњом и прометом експлозивних материја и запаљивих течности и гасова дужне су да предузму све превентивне и заштитне мере којима се осигурава безбедност људи и имовине и да упознају запослене раднике са начином рада, опасностима и заштитним мерама.

У објектима и на просторима који се користе за ускладиштавање експлозивних материја, запаљивих течности и гасова, забрањено је држати материје које су подложне самопаљењу, као и запаљивих материјала било које врсте за које није издато одобрење надлежног органа управе.

Члан 9.

Употребљена амбалажа у којој су држане експлозивне материје, запаљиве течности и гасови ускладиштава се у посебној просторији односно простору, под условима предвиђеним за држање и смештај експлозивних материја, запаљивих течности и гасова.

Члан 10.

Организације из члана 8. став 1. овог закона дужне су да организују и трајно врше контролу над спровођењем прописаних услова и мера за производњу и промет експлозивних материја и запаљивих течности и гасова.

Члан 11.

Утовар и истовар експлозивних материја и запаљивих течности и гасова (утовар, утакање, претовар, претакање, истовар, истакање и друге радње у вези са утоваром или истоваром) врши се по правилу дању и уз забрану приступа непозваним лицима, а изузетно и ноћу под условом да осветљење буде у складу са прописаним техничким нормативима којима се уређује руковање овим материјама.

Члан 12.

Одобрење за изградњу инвестиционог објекта или објекта грађана не може се издати ако се изградња предвиђа у зонама које угрожавају објекти у којима се производе или држе експлозивне материје и запаљиве течности и гасови.

III ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

1. Експлозивне материје

Члан 13.

Производњом и прометом експлозивних материја могу се бавити организације удруженог рада које су регистроване за вршење те делатности.

За производњу и промет експлозивних материја могу се регистровати организације удруженог рада које од републичког органа надлежног за унутрашње послове односно надлежног покрајинског органа управе добију одобрење за вршење ове делатности.

Одобрење из става 2. овог члана издаје се по прибављеном мишљењу републичког органа надлежног за народну одбрану, односно надлежног покрајинског органа управе.

Републички орган управе надлежан за унутрашње послове односно покрајински орган управе надлежан за унутрашње послове у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Војводини дужан је да пре издавања одобрења из става 2. овог члана утврди да ли објекат организације удруженог рада у коме се врши производња и промет експлозивних материја испуњава прописане услове у погледу локације, техничке опремљености, заштитних мера безбедности, могућности смештаја и стручности кадра у складу са одредбама овог закона.

Члан 14.

Објекти у којима се производе и држе експлозивне материје могу се градити само на таквим местима и на такав начин да се тиме не ствара опасност од пожара и експлозије за ове и друге објекте.

Објекти из става 1. овог члана, изграђују се у складу са просторним урбанистичким планом, односно одлуком која тај план замењује и посебним условима које утврђује републички орган управе надлежан за унутрашње послове и народну одбрану у споразуму са одговарајућим органима управе у социјалистичким аутономним покрајинама.

Члан 15.

Организације удруженог рада које се баве производњом експлозивних материја дужне су да о произведеним експлозивним материјама уредно воде евиденцију која садржи:

- податке о врсти и количини произведених експлозивних материја,
- назив и седиште организације удруженог рада којој су ове материје продате,
- назив органа, број и датум решења којим је одобрена набавка као и подаци о врсти, количини и ознакама паковања продатих експлозивних материја,
- податке о врсти и количини експлозивних материја употребљених за извођење радова за сопствене потребе, основне податке о радовима и времену њиховог извођења,
- податке о врсти и количини експлозивних материја употребљених у циљу испитивања квалитета и у сличне сврхе и о времену испитивања.

Евиденција из става 1. овог члана води се путем књиге која мора бити оверена од стране општинског органа за унутрашње послове, надлежног по месту седишта организације удруженог рада.

Члан 16.

Произведене експлозивне материје могу се држати у магацинима изграђеним у кругу или магацинима ван круга организације која производи ове материје.

Магацини за смештај експлозивних материја морају да буду на прописаној удаљености од јавних путева, железничких пруга, далеководна високог напона, гасовода, нафтовода, индустријских објеката и насељених места.

Члан 17.

Организације удруженог рада и друге организације чија делатност то захтева, могу за ускладиштење експлозивних материја до 500 килограма користити типизирана преносна или превозна контејнерска складишта која су изграђена за складиштење експлозивних материја.

Контејнерска складишта морају се градити и постављати по одредбама овог закона и техничким прописима.

Члан 18.

Објекти у којима се производе или држе експлозивне материје морају бити обезбеђени сталном стражом.

Члан 19.

Одобрење за набавку експлозивних материја издаје општински орган управе надлежан за унутрашње послове на чијој је територији седиште организације удруженог рада или друге организације односно пребивалиште лица коме се одобрење издаје или општински орган управе надлежан за унутрашње послове на чијој територији ће се употребити експлозивне материје.

Члан 20.

Организације удруженог рада и друге организације које употребљавају експлозивне материје морају остатке тих неупотребљених експлозивних материја и неупотребљиву амбалажу у којој су биле паковане те материје, уништити на начин који не угрожава живот и здравље људи, корисне организме и материјална добра.

Организације из става 1. овог члана дужне су да о месту, времену и начину уништавања остатака неупотребљених експлозивних материја и неупотребљиву амбалажу у којој су биле упаковане те експлозивне материје, обавесте општински орган управе надлежан за унутрашње послове, према месту уништења.

Члан 21.

Локацију за изградњу магацина и постављање типизираних преносних или превозних контејнерских складишта за смештај експлозивних материја, одобрава у складу са прописаним техничким нормативима:

1. општински орган управе надлежан за унутрашње послове уз сагласност општинског органа управе надлежног за народну одбрану, ако се ради о смештају експлозивних материја у области промета до 1.000 килограма,
2. републички орган управе надлежан за унутрашње послове уз сагласност републичког органа управе надлежног за народну одбрану, односно одговарајући надлежни покрајински органи управе у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Војводини, ако се ради о смештају експлозивних материја из области промета преко 1.000 килограма.

Подносилац захтева за издавање одобрења за локацију објекта мора уз захтев приложити:

1. ситуациони план терена на коме се намерава градити објект за који се тражи одобрење места, са уцртаним положајем и габаритима већ постојећих објеката оверен од надлежног органа за урбанизам,
2. технички опис терена приказаног на ситуационом плану,

3. технички опис објекта који се намерава градити и

4. попис врсте и количине експлозивних материја које ће се ускладиштити.

Члан 22.

Одобрење за изградњу магацина за смештај експлозивних материја до 1.000 килограма издаје општински орган управе надлежан за послове грађевинарства уз претходно прибављену сагласност на инвестиционо-техничку документацију од општинског органа управе надлежног за унутрашње послове и општинског органа управе надлежног за народну одбрану.

Одобрење за изградњу магацина за смештај експлозивних материја преко 1.000 килограма издаје републички орган управе надлежан за послове грађевинарства уз претходно прибављену сагласност на инвестиционо-техничку документацију од републичког органа управе надлежног за унутрашње послове и републичког органа управе надлежног за народну одбрану а на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине надлежни органи управе.

Члан 23.

Употребу магацина за смештај експлозивних материја одобрава орган који је издао одобрење за изградњу. Одобрење се може издати након извршеног техничког прегледа.

У одобрењу о предаји на употребу магацина из става 1. овог члана одређује се које врсте експлозивних материја и у којим количинама се могу смештати у магацину.

Комисију, која врши технички преглед објекта из става 1. овог члана, одређује орган управе који је издао одобрење за изградњу.

У састав комисије из става 3. овог члана улази представник органа управе надлежног за унутрашње послове и органа управе надлежног за народну одбрану.

Члан 24.

Утовар и истовар експлозивних материја ван круга организација удруженог рада које те материје производе, или држе за своју редовну делатност могу да се врше само на местима која одреди општински орган управе надлежан за унутрашње послове.

Члан 25.

Превоз експлозивних материја у унутрашњем саобраћају врши се по претходно прибављеном одобрењу.

Одобрење из става 1. овог члана издаје општински орган надлежан за унутрашње послове са чије територије се упућује пошиљка, односно у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Војводини надлежни орган унутрашњих послова.

Ако орган из става 2. овог члана нареди предузимање посебних мера безбедности при превозу експлозивних материја дужан је да о потреби предузимања посебних мера безбедности обавести органе унутрашњих послова преко чије територије ће се извршити превоз експлозивних материја.

2. Запаљиве течности и гасови

Члан 26.

Ускладиштењем запаљивих течности и гасова, у смислу овог закона, подразумева се свако трајно и привремено држање и смештај ових течности и гасова у објектима, на слободном простору, у посудама без обзира на величину и врсту посуда у којима се држе.

Члан 27.

Запаљиве течности и гасови морају се држати у посудама или резервоарима који одговарају прописаним техничким условима и стандардима у количини и на начин одређен прописима о стандардима за одређену врсту запаљивих течности односно гасова.

Члан 28.

Објекти за производњу, прераду и ускладиштење запаљивих течности и гасова (складишта, магацини и резервоари, нафтоводи и гасоводи, станице за снабдевање горивом моторних возила), могу се градити односно постављати на начин којим се не ствара опасност од пожара или експлозије за ове и друге објекте.

Локацију за изградњу објекта из става 1. овог члана одобрава и даје сагласност на инвестиционо-техничку документацију:

1. општински орган управе надлежан за унутрашње послове, ако се ради о објектима у којима се смештају или производе запаљиве течности укупне запремине до 500 м³ и гасови до 200 м³,
2. републички орган управе надлежан за унутрашње послове односно на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине надлежни покрајински орган управе, ако се ради о гасоводима и нафтоводима који прелазе преко територије две или више општина и о смештају и производњи запаљивих течности и гасова преко 500 односно 200 м³.

Члан 29.

Подносилац захтева за издавање одобрења за локацију објекта (складишта, магацини и резервоари, нафтоводи и гасоводи, станице за снабдевање горивом моторних возила) мора уз захтев приложити:

1. ситуациони план терена на коме намерава градити објекат за који тражи одобрење места са учртаним габаритима већ постојећих објеката,
2. технички опис терена приказаног на ситуационом плану,
3. технички опис објекта који намерава градити и опис технолошког процеса,
4. попис врста и количина запаљивих течности и гасова које намерава складиштити или вршити промет,
5. доказ да је извршено прилагођавање објекта потребама народне одбране у складу са прописима из области народне одбране.

Члан 30.

Употребу објекта из члана 28. овог закона одобрава орган који је издао одобрење за изградњу. Одобрење се може издати након извршеног техничког прегледа.

У одобрењу за употребу објекта за смештај запаљивих течности и гасова одређује се врста и количина ових материја.

Комисију, која врши технички преглед објекта из става 1. овог члана одређује орган управе који је издао одобрење за изградњу.

У састав комисије из става 3. овог члана улази представник органа управе надлежног за унутрашње послове.

IV НАДЗОР

Члан 31.

Надзор над спровођењем закона у погледу промета и превоза експлозивних материја и производње, промета и превоза запаљивих течности и гасова као и мере безбедности у области превоза експлозивних материја, запаљивих течности и гасова врши надлежни општински орган за унутрашње послове, ако овим законом није друкчије одређено.

Надзор над спровођењем закона у погледу производње експлозивних материја врши републички орган управе надлежан за унутрашње послове односно на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине покрајински орган управе надлежан за унутрашње послове.

Члан 32.

У вршењу надзора надлежни орган унутрашњих послова може да:

1. нареди да се утврђене неправилности отклоне у року који он одреди,
2. забрани даље руковање експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима, лицима која нису стручно оспособљена за руковање тим материјама,
3. привремено забрани вршење поједине радње у вези са производњом, прометом или употребом експлозивних материја, запаљивих течности и гасова, ако у погледу места, времена и начина за обављање тих делатности нису испуњени прописани услови,
4. забрани организацији удруженог рада да се бави производњом, прометом или употребом експлозивних материја, запаљивих течности и гасова, ако утврди да су у организовању производње, промета или у начину коришћења тих материја учињени тежи пропусти у погледу предузимања заштитних и других мера безбедности,
5. обустави изградњу и реконструкцију магацина или других просторија за смештај експлозивних материја, запаљивих течности и гасова за чију локацију, изградњу или реконструкцију не постоји сагласност односно одобрење надлежног органа - док се не прибави сагласност односно одобрење,

6. забрани производња и промет експлозивних материја, запаљивих течности и гасова, чији судови и друга амбалажа, паковање и ознаке нису у складу са законом - док се утврђени недостаци не отклоне,

7. забрани употребу магацина или других смештајних просторија које не испуњавају услове прописане законом и техничким нормативима,

8. одузме експлозивне материје, запаљиве течности и гасове појединцу који те материје држи или употребљава противно закону,

9. нареди предузимање и других прописаних мера у вези са производњом, прометом, руковањем и чувањем експлозивних материја, запаљивих течности и гасова.

Жалба против решења донетог по ставу 1. овог члана не одлаже извршење решења.

Орган који је донео решење, може поводом изјављене жалбе да одлучи да се извршење одложи до доношења решења по жалби, ако оцени да одлагање извршења не би проузроковало штетне последице по безбедност људи и имовине.

V КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 33.

Новчаном казном од 5.000 до 10.000 нових динара казниће се за прекршај организација удруженог рада или друга организација ако:

1. апарате, уређаје и инсталације не одржава у исправном стању (члан 7),
2. се бави производњом експлозивних материја без одобрења надлежног органа (члан 13),
3. објекте у којима се производе и држе експлозивне материје изгради на месту и на начин супротно одредби члана 14,
4. подигне објекте на месту за које није добио одобрење надлежног органа (члан 28),
5. употреби објекте за производњу, прераду и смештај запаљивих течности и гасова пре издавања одобрења за употребу (члан 30. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 500 до 1.000 нових динара и одговорно лице у организацији удруженог рада или другој организацији.

Члан 34.

Новчаном казном од 3.600 до 6.000 нових динара, казниће се за прекршај организација удруженог рада или друга организација која:

1. поступа супротно одредби члана 8. овог закона,
2. употребљену амбалажу у којој су држане експлозивне материје, запаљиве течности и гасови ускладиштава супротно члану 9. овог закона.

3. не организује и не врши контролу у погледу услова и мера за производњу, промет, држање и смештај експлозивних материја и запаљивих течности и гасова (члан 10).
4. поступа са експлозивним материјама и запаљивим течностима и гасовима супротно члану 11. овог закона,
5. о произведеним експлозивним материјама не води или неуредно води прописану евиденцију и ако књига није оверена од надлежног органа (члан 15),
6. изгради магацин за смештај експлозивних материја супротно одредби члана 16. овог закона,
7. у типизираним преносним или певозним контејнерском складишту држи већу количину експлозивних материја од дозвољене, или ако исто изгради и постави супротно одредби члана 17. овог закона,
8. објекте у којима се производе или држе експлозивне материје не обезбеди сталном стражом (члан 18),
9. држи експлозивне материје, запаљиве течности и гасове супротно одобрењу из чланова 23. и 30. став 2. овог закона,
10. држи запаљиве течности и гасове супротно одредби члана 27. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 360 до 600 нових динара и одговорно лице у организацији удруженог рада или другој организацији.

Члан 35.

Новчаном казном од 300 до 600 нових динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај појединац, ако:

1. држи запаљиве течности и гасове супротно одредби члана 27. овог закона,
2. подигне објекат за смештај и држање запаљивих течности и гасова на месту за које није добио одобрење надлежног органа (члан 28).

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Овлашћује се републички орган управе надлежан за унутрашње послове и републички орган управе надлежан за привреду да у споразуму са покрајинским органом управе надлежним за унутрашње послове и покрајинским органом управе надлежним за привреду у року од годину дана по ступању на снагу овог закона, донесе ближе прописе о:

1. техничкој опремљености објеката у којима се производе експлозивне материје, заштитним мерама безбедности и условима смештаја,
2. условима, програму и начину полагања испита за стручно оспособљавање радника који рукују експлозивним материјама,
3. стручној спреми радника који раде на производњи и промету експлозивних материја,

4. држању и смештају запаљивих течности и гасова,

5. обрасцу књиге за вођење евиденције о произведеним експлозивним материјама.

До доношења прописа из тачке 4. става 1. овог члана, примењиваће се као републички прописи:

1. Правилник о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштењу и претакању запаљивих течности ("Службени лист СФРЈ", број 20/71),

2. Правилник о смештају и држању уља за ложење ("Службени лист СФРЈ", број 35/67),

3. Правилник о изградњи постројења за течни нафтни гас и о ускладиштењу и претакању течног нафтног гаса ("Службени лист СФРЈ", број 24/71),

4. Правилник о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и о ускладиштавању и претакању горива ("Службени лист СФРЈ", број 24/71).

Члан 37.

Одредбе чланова 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13. ставови 1. и 2, чланова 14, 17, 18, 20, 24, 27, 33. став 1. тачке 2. и 3. и става 2, члана 34. став 1. тачке 1, 2, 4, 7, 8, и 10 и ставови 2. и 3. и члана 35. став 1. тачка 1. примењиваће се, на основу члана 300. став 1. тачка 3. Устава Социјалистичке Републике Србије, на целој територији Социјалистичке Републике Србије.

Одредбе чланова 7, 10, 13. ставови 3. и 4, чланова 15, 16, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33. став 1. тачке 1, 4. и 5, члана 34. став 1. тачке 3, 5, 6. и 9, члана 35. став 1. тачка 2. и члана 36. примењиваће се, у смислу члана 301. Устава Социјалистичке Републике Србије, на територији Социјалистичке Републике Србије ван територија социјалистичких аутономних покрајина и на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине.

Члан 38.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије".